

STYCZEŃ

2

ŚRODA

Dziś Im. Jezus.

Jutro św. Genowefy P

Uruchomienie Manufaktury

St. Ossewski

ŁÓDŹ 1.1. — Po miesiącu targów i konferencji uzyskano porozumienie co do uruchomienia zakładów włókienniczych w Ozorkowie t. zw. „Schlosserskiej Manufaktury”. W myśl nowej umowy tkacze będą obsługiwać 4 krośna, a nie 2, jak dotychczas, przez co płace zostały obniżone o 15 procent w stosunku do obowiązującej w Łodzi normy. Zakłady zostaną uruchomione przez kierzących dopiero za 3 tygodnie, w którym to czasie przeprowadzi się konieczne remonty. Umowę zawarto na 12 miesięcy.

Ciekawa sprawa z urzędem skarbowym skutkiem za iniekcją listy

KATOWICE 1.1. — Ciekawą sprawę rozpatrywał Sąd Okręgowy w Chorzowie. Gena jej jest następująca:

W kwietniu 1930 r. zawarł zakład huty „Pokój” z dyrekcją zakładów Ballestrema umowę, na której huta „Pokój” wydzierżawiła spółce Ballestrema cztery faktury przemysłowe. Ponieważ zakłady nie wykupiły na czas płatności i nie zawiadomiły o tym urzędu skarbowego, władze skarbowe nałożyły na zakłady Ballestrema grzywnę 100.000 zł.

Tak brzmiało oskarżenie. Jednakże w czasie rozprawy, jak i w poprzedzającym ją śledztwie, okazało się, że zakłady Ballestrema zawiadomiły odpowiednio urząd skarbowy, lecz list zaginął wskutek niedopatrzności ze strony urzędnika.

20 chałutów opuściło Łódź

ŁÓDŹ 1.1. — Ruch emigracyjny żydów do Palestyny zanikł w ostatnim czasie, dopiero wczoraj wyjechało z Łodzi do Haify 20 chałutów.

Ankieta o moralności dzieci

Cobyś zrobił, gdybyś miał czapkę niewidkę?

Przypominamy zamieszczony we wczorajszym numerze „ABC-NC” rezultat opracowanej przez nas ankiety p. t. „Cobyś zrobił, gdybyś miał czapkę niewidkę?”. Podobną ankietę wśród młodzieży szkolnej w Wilnie przeprowadził nauczyciel p. M. Mikusz.

Ankieta ta, mająca na celu wywiad co do moralnego poziomu dzieci, objęła dzieci szkolne, zarówno chłopców jak i dziewczęta, ze szkół powszechnych w Wilnie. Głównym jej pytaniem było:

— Co i w jakim celu zrobiłbyś, gdybyś był niewidzialny?

Odpowiedzi otrzymał p. Mikusz 625. Przytoczmy niektóre z nich:

„Gdybym była niewidzialna, wzięłabym Batce Boskiej Jej drogocenne szaty, wyszyte perłami i kamieniami drogiemi”.

„Gdybym był niewidzialny, chodząc po ulicy i bijąc wszystkich burżujów, którzy bogacą się naszą krzywdą”.

„Gdybym była niewidzialna, zadusiłabym wszystkich żydów w Wilnie i zabrałabym im pieniądze”.

„Gdybym był niewidzialny, wysadziłbym prochem wszystkie mosty i rozrubił szynę, aby się pociągi rozbiły”.

„Gdybym była niewidzialna, brałabym wszystko, co mi w ręce wpadnie”.

Były też i takie odpowiedzi, że — przerażają. Dziewczynka 12-letnia przyznaje się, że „była chora wenserycznie przez stosunek płciowy”.

Były jednak i „dobre” odpowiedzi. Np.: „Gdybym była niewidzialna, zanosilibym biednym pieniądze i jedzenie”. — „Chodziłabym do więźniów i pocieszałabym ich”.

PRZYKRE ODPOWIEDZI

Na ogół — konstatuje p. Rórowa w „Kurjerze Wileńskim” — odpowiedzi są przykre. Zamary kradzieży w różnych celach, czasami humanitarnych (żeby rozdać biednym, żeby budować domy dla biednych, dla bezrobotnych) znajdują swe największe nasilenie w kl. V (55 proc. chłopców, 65 proc. dziewczyny). Chęć bicia, przykrych psot, wahań — w dużych procentach od IV do VI oddz. i trochę zmniejszają się w ostatnim. Tu prym trzymają oczywiście chłopczy: kina i sporty są wyróżnione przez dziewczyny, również czytanie zakazanych książek, (1283 proc. dziewcz., 433 pr.

chłopców). Przeżyć seksualnych i to daleko idących w kierunku nawet zwyrodnienia, przegnął przede wszystkim dziewczęta w VI do 36 proc., a w VII do 47 proc. Chłopczy w tym wieku zupełnie nie okazują pragnienia z tej dziedziny.

LEPSZE INSTYNKTY

Są jednak i odpowiedzi świadczące o lepszych instynktach: obojętność humanitarne spełniałoby 31 proc. chłopców i 48 proc. dziewczyn, a pomagałoby Ojczyźnie walczyć z jej wrogami 60 proc. chłopców i 58 dziewczyn. Często odpowiedzi kwalifikują się do dwóch kategorii: ujemnej i dodatniej, bo odpowiadający chce pomagać bliźnim za pomocą kradzieży, rozboju, duszenia bandytów, „gdybyś była

niewidzialna, byłabym kryminalnym”, pisze 14-letnia, może przyszła Gorgonowa..., inna byłaby kobieta — szpiegiem, wiedziałaby o wszystkich zamiarach wrogów i plany zawiadzała marszałkowi Piłsudskiemu, inna, niemieckie sekretyby wykradła i też zapisawszy w zeszytach zaniósłaby marszałkowi Piłsudskiemu.

REFLEKSJE

Autor ankiety p. Mikusz jest rozczarowany wynikami swej ankiety i nawołuje nauczycielstwo do pracy nad umoralnianiem młodzieży.

Refleksje to nader oryginalne, gdyż ankieta szczerości wśród młodzieży, dała nader przykrą podstawę do rozważań na temat obecnego poziomu moralności wśród dzieci.

Przedhistoryczne wykopaliska pod Mysią Wieżą

KRUSZWICA 1.1. — Przy wykopywaniu ziemi natrafiono na wiele przedmiotów z czasów przedhistorycznych, jak łyżki kościane, urny ze szczątkami kości, długi z krzemienia i t. p. Natra-

fiono również na dwa groby w kształcie półkola z czasów kultury łużyckiej. Wykopaliska, odszukane częściowo pod Mysią Wieżą, wywołały duże zainteresowanie wśród uczonych Poznania.

W podziemiach kopalni „Baśka” odkryli łapkę wyciąg węgla

SOSNOWIEC 1.1. — Na kopalni „Baśka” pod Gołoniem demonstracja górników, którzy w liczbie 60 zamknęli się w podziemiach kopalni ulegającej zalaniu wodą, trwa w dalszym ciągu.

W sobotę znajdujący się w podziemiach górnicy odcieli klatkę wyciągową, która została na dnie szybu.

Władze administracyjne oświadczyły delegacji górników, że nie rozpoczną pertraktacji w tej sprawie, dopóki górnicy nie opuszczą podziemi. Z drugiej strony strajkujący odpowiedzieli, że nie wyjdą na powierzchnię, dopóki nie zostaną uwzględnione ich postulaty.

KTO PRAGNIE POTĘGI POLSKI NA MORZU — TEN POPIERA CZYNNIE FUNDUSZ OBRONY MORSKIEJ. KONTA F. O. M. w P. K. O. Nr. 30.680.

Popadł samobójstwo

ponieważ ojciec nie chciał mu sprawić spodni

WILNO 1.1. — Pomiędzy mieszkańcami wsi Otwałki, 19-letnim Leonem Otwałko a jego ojcem Florianem, doszło do ostrych nieporozumień, ponieważ ojciec stanowczo odmówił synowi kupna spodni oraz zezwolenia na sprze-

Protest kl. bu P.P.S. przeciw wyborom prezydenta K. i S. a

KALISZ 1.1. — Klub radziecki PPS wystosował protest przeciwko wyborom prezydenta i wiceprezydenta m. Kalisza przez nową radę miejską, przytaczając motywy formalne. Jak wiadomo, większością głosów wybrano prezydentem m. Kalisza p. K. Suliszewskiego, a wiceprezydentem p. M. Siwika.

Nieszczęśliwy wypadek narciarzy z Warszawy

ZAKOPANE 1.1. (PAT.). — Wczoraj jedna z taksówek zakopiańskich, jadąca w stronę Morskiego Oka, przy wymijaniu furtki z śniegiem w pobliżu Jaszczurówki, spowodowała gołolezi stoczyła się do rowu. Rowem tym, korzystając z zalegającego go śniegu, posuwała się właśnie grupa narciarzy. Staczając się samochód uderzył tak nieszczęśliwie 27-letniego Pawła Zylberkanga z Warszawy, że ten w drodze do szpitala zmarł.

Samobójstwo Alzaki

Powiesiła się w łazience

PŁOCK 1.1. — Popadła samobójstwo znana na gruncie płockim nauczycielka języka francuskiego z pochodzenia Alzaka, Pankowa. Nie żyła ona już od roku z mężem, pozostając w separacji. Pod wpływem kłopotów osobistych udała się ona w dniu krytycznym do Miszewa Murowanego, gdzie pełniła obowiązki nauczycielki dzieci p. Lasockiej, i tam w altanie ogrodowej powiesiła się.

Córki znanych przemysłowców żydowskich jako agitatorzy komunistyczni

ŁÓDŹ 1.1. — Przed Sądem Okręgowym stanęła trójka agitatorów komunistycznych, mianowicie: Zender Zelwer oraz Helena Krause i Estera Zajdenwurm, które są córkami znanych przemysłowców żydowskich. Tło tego procesu jest nader ciekawe.

We wrześniu r. ub. policja otrzymała poufną wiadomość, że do Łodzi przybył emigrant z Niemiec, rozwijający pod pseudonimem „Hitler” energiczną działalność wywrotową. Pod pseudonimem „Hitlera” ukrywał się Zender Zelwer, mieszkający w domu przy ul. Żeromskiego 54.

Policja przeprowadziła w mieszkaniu Zelwera dokładną rewizję i znalazła wiele nielegalnej biblioteki komunistycznej, wobec czego aresztowała Zelwera, a nadto wymienione dwie żydówki, które w czasie rewizji znalazły się w mieszkaniu Zelwera.

Przesłuchany w śledztwie Zelwer zaprzeczał, jakoby był komunistą, i deklarował się jako zwolennik ideologii marsz. Piłsudskiego. Tłumaczył, że na ten temat wygłosił nawet odczyt w lokalnym Stowarzyszeniu emigrantów żydowskich z Niemiec. Również obie żydówki nie przyznały się do winy.

Sąd skazał Zelwera na 5 lat więzienia, Krausównę na 2 lata i Zajdenwurmównę na 1 rok.

Str 106 J. Kuszel i E. Bałucki „Przegraną”.

ten temat sprowadził trochę złośliwy radca Nabil, gdyż zwróciwszy się do Barczyńskiego zapytał:

— Musiał pan ostatnio w Paryżu widzieć te wschodnie, barwne szale, podobno cuda ręcznego tkactwa.

— O tak — odparł zapytany — niektóre są lichą tandetą, ale zdarzają się naprawdę rzeczy niezwykle w barwie i wzorze.

Wszyscy w towarzystwie wiedzieli, kim jest Barczyński, jakieś techniczne powołanie wśród obecnych. Młody człowiek odczuł to momentalnie, zaciął się i nastąpiło krótkie milczenie.

W tym momencie przypomniał sobie, że w niedawno czytanej książce Gordona spotkał ustęp, w którym autor opisuje, jak za lusterka i paciorki nabył szale arabskie, któryś z nich jedyny zbiór na świecie. Zaczęli się śmiać.

— U diabła — myślał — wciąż za mną to się wleci. Nie. Trzeba z tem skończyć, a przynajmniej przed nią...

Ni Janka wyczuła niezgrabną sytuację i szybko przerwała rozmowę.

— Miętasz, Lolu, tę Amerykankę na Balu Mody? — przedmówił szal wschodni, a sama brzydka jak śmierć. Loli się ten szal tak podobał, że chciała zamordować babę i zabrać go jej.

Wszyscy wybuchnęli śmiechem, a Lola pogroziła ręką przyjaciółce.

— No, nie przesadzaj, ale naprawdę szal był piękny i bardzo chciałabym mieć taki.

Zmieniono temat, ale Barczyński stracił humor. Dobrze mu było z Lolą i koło niej, lecz wciąż przemysliwał, jak wybrnąć z tej dziwnej sytuacji.

— Trzeba koniecznie z nią o tem pomówić. Dziś. A może lepiej odłożyć?

Zdawał sobie sprawę z fałszu. Minio wszystko bowiem uczucia Loli zdobył dla siebie Gordon a nie on — Barczyński i wszystko może w jednej chwili przysnąć.

— Ale tak nie można, nie można — mówił do siebie.

Gdy odprowadzał Lolę do domu, miał szczerą chęć wyjaśnienia wszystkiego. Ale jakoś się nie złożyło.

W domu sobie tyle innych rzeczy do powiedzenia.

J. Kuszel i E. Bałucki „Przegraną”.

Stali dłuższy czas pod bramą

— Jutro jest niedziela. Może pan wstąpi do mnie

południe. Przejdziemy się przed obiadem

— Dobrze. Będę o dwunastej

W bramie zagrzętał klucz

— Dobrano... Esti.

— Dohranoc, do-bra-noc.

Nazajutrz przed południem, wchodząc na schody

domu Leli, miał już silne postanowienie wytłumaczenia jej wszystkiego. „Ona musi wiedzieć o wszystkim”.

Opowie jej o swoim dzieciństwie i o całym życiu z najdrobniejszymi szczegółami. Wtedy uwierzy.

Na ogłós dzwanka Lola wyciągnęła do przedpokoj. Zrobiła bardzo zagniewaną minę.

— Pani Stefanie. Naprawdę się gniewam.

— Co się stało?

— Gniewam się.

— Ależ, co takiego?

— Ten szal...

— Jaki szal?

Barczyński uśmiechnął się niezbyt mądrze, jak człowiek, który wie, że go naciągają, ale jeszcze nie może się połapać. Wszedł do salonu.

Na tapczanie leżał przedmowa, wschodni szal, lekki jak pajęczyna. Lśniący złotem i wszystkimi barwami tęczy.

— O co chodzi? — spytał.

Lola wybuchnęła śmiechem.

— Najpierw budzi mnie pan z samego rana, przysyłając tak wcześnie posłańca, a następnie przecież pan nie ma prawa do dawania mi takich prezentów — wskazała na szal.

— Ja? Ależ to nie ja. Przysięgam

— Nie kłamać! — przysunęła się do niego całkiem blisko, aż oparła się o jego pierś i obiema rączkami zamknęła mu usta.

— Nie kłamać, nie kłamać, nie kłamać...

Krew uderzyła mu do głowy. Objął ją w pół, a ona śmiejąc się, odpychała rękami jego twarz, przyciskając się coraz mocniej i mocniej. Przysunęła oczy i nagle...

Program polskich radiostacji na dzień 2 stycznia

WARSZAWA
6.45 Kolenda. 6.48 Muzyka (pl.). 6.52 Gimnastyka. 7.07 D. c. muzyki (pl.). 7.15 Dziennik poranny. 7.25 D. c. muzyki (pl.). 7.35 Chwilka pan domu. 7.40 Zapowiedź programu. 7.50 Koncert reklamowy. 8.00 Przerwa. 11.57 Sygnał czasu. 12.00 Wiecz. 12.03 Wiadomości meeor. 12.05 Przegląd Prasy. 12.10 Koncert Zespołu W. Wilkosa. 13.00 Dziennik południowy. 13.05 Marsze i piosenki wojskowe (pl.). 13.30 Przerwa. 15.30 Wiadomości o eksporcie pol. 15.35 Przegląd giełdowy. 15.45 Fragment teatralny. 16.00 Piosenki w wyk. J. Schmidta z p. 16.00 Piosenki (pl.). 16.45 „Chwilka pytań”. 17.00 R. Schumann: Pieśni z cyklu „Niścio i życie kobiety”. 17.25 „Wojna, len i ta trzecia”. 17.35 Utwory na dzwonach (pl.). 17.50 Po radni sportowy. 18.00 „Skrzynka pocztowa rolnicza”. 18.10 „Złote kult. i art. stolicy”. 18.15 E. Chausson: Kwartet fort. 18.45 „Kryzys dawniej i dziś”. 19.00 Piosenki (pl.). 19.20 Pogadanka aktualna. 19.30 Utwory skrzypcowe. 19.45 Program na dzień nast. 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 „Wieczór Mickiewiczowski”. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 „Jak pracujemy w Polsce”. 21.00 Koncert Chopinowski w wykonaniu J. Familier-Mepnerowej. 21.30 Odczyt w języku esperantkim. 21.45 Piosenki w wyk. H. Ordonówny. 22.15 Muzyka tan. z p. wyk. zagranicznych zespołów.

KRAKÓW
13.05 — 13.30 Muzyka rosyjska na motywach ludowych z p. 13.35 „Frontem do morza” i lokalne komunikaty. 15.45 Fragment teatralny. 16.30 Piosenki w wyk. J. Schmidta z p. 18.00 „Encyklopedia mówiona”. 18.10 Wiadom. bież. 19.00 Ułubione utwory J. Straussa z p. 19.56 Lokalne wiadom. sport. 21.30 Odczyt w języku esperanto: „Esperantki przedkład „Quo vadis” Sienkiewicza”. 21.46 Piosenki w wyk. H. Ordonówny. 22.15 Muzyka tan. z p. wyk. zagranicznych zespołów.

ŁÓDŹ
15.30 — 16.00 Transm. z Warszawy. 16.00 „Od Gawoty do Carioki”. Lekka audycja muzyczna P. A. Fleischera. 16.30 Piosenki w wyk. J. Schmidta (płyty). 18.00 „Czerwono-groń”, felj. krajozn. 18.10 Życie kulturalne. 1.00 Piosenki w wyk. chóru Juranda (płyty). 19.56 Lokalne wiadom. sportowe. 21.30 „Wywiad z Nowym Rokiem”. 22.00 Koncert reklamowy.

KATOWICE
15.45 „Regionalizm”. 16.30 Piosenki i dźwięki.

POZNAN
18.00 „Program czwartku artyst. w pałacu Działyńskich”. 18.10 Życie kult. i społeczne Poznania. 19.00 Arje i pios. w wyk. M. Kisielewskiej (sopran). 19.56 Wiadom. sport. Poznania. 21.30 „Wiekopolk. związek teatrów ludowych”. 22.00 Koncert reklamowy. 22.15 Muzyka taneczna z kaw. „Espanade”.

WILNO
15.45 Pogadanka muzyczna. 16.30 Kwadrans wiołonczeli (płyty). 17.35 Niezwykłe zespoły (płyty). 18.00 Koncert reklamowy. 18.05 Przegląd literacki. 19.00 Koncert dla młodzieży (płyty). 20.00 „XII wieczór Mickiewiczowski” — tr. z Celi Konrada. 21.30 „Od epigramatu do poematu”. 22.00 „Jak wyglądają budynki szkolne na Wileńszczyźnie”.

DZIAŁ LEKARSKI
Dr. Z. Fałcyn LESZNO 36
9 r — 9 w
Weneryczne, płećowe, skóry

LEKARZ — DENTYSTA
C. BREWDA
MŁODOWA 11
Dr. K. Kraewski Weneryczne, płećowe, skóry
Przemuć w świecie prywatnej Lecznicy. Chmielna 56. od 8 r. do 9 w. Niedz. do 1.